

Advies

Van: Kwaliteitsinstituut Wbtv
Aan: Raad voor Rechtsbijstand
Betreft: Aanvullende bekwaamheden in Rbtv
Datum: 26 maart 2012

Het Kwaliteitsinstituut Wbtv adviseert de Raad voor Rechtsbijstand met betrekking tot het toekennen en registreren van aanvullende bekwaamheden (specialisaties):

- Algemeen beleid vast te stellen waarin wordt geregeld dat:
 - o aan beëdigde tolken of vertalers aangetoonde aanvullende bekwaamheden kunnen worden toegekend die specifiek zijn aangewezen door de Raad en die door de Raad expliciet worden getoetst;
 - o een lijst door de Raad wordt vastgesteld met door de Raad aangewezen en getoetste aanvullende bekwaamheden en dat die lijst wordt gepubliceerd;
 - o bovengenoemde lijst kan worden aangevuld indien opdrachtgevers de behoefte kenbaar maken aan een specifieke door de Raad aan te wijzen aanvullende bekwaamheid;
 - o per door de Raad aangewezen aanvullende bekwaamheid kennis en vaardigheden worden vastgesteld waarover de tolk of vertaler aantoonbaar moet beschikken;
 - o alleen door de Raad aangewezen aanvullende bekwaamheden worden toegekend als de tolk of vertaler aantoonbaar voldoet aan de vastgestelde toekenningscriteria;

- In eerste instantie de door de Raad aangewezen aanvullende bekwaamheden "gerechtstolk (die ook ingezet kan worden als IND-tolk en politietolk)" en "vertaler in de strafrecht- en vreemdelingenketen" te realiseren. Met het oog op het doel van de Wbtv is van groot belang dat opdrachtgevers in straf- en vreemdelingenzaken bij voorrang tolken en vertalers inzetten die beschikken over de nodige specifieke kennis van relevante procedures, rechtssystemen en terminologie, zowel die van Nederland als die van het vreemde taalgebied, evenals over de specifieke vaardigheden die daartoe vereist zijn.
De bijzondere status van deze specialisaties wordt onderbouwd door o.a.:
 - o Het onderzoek 'De juiste tolk op de juiste plaats' naar tolken en vertalen in de strafrechtpleging (Van Duijn en Van den Reijen, 2001);
 - o 'Praktisch en effectief', (eindrapport van de Commissie Kwaliteitseisen Tolken en Vertalers, 2005);
 - o De parlementaire behandeling van de Wbtv (dossiernummer 29936);
 - o Het bestaan in Nederland van een gespecialiseerde opleiding "gerechtstolken in strafzaken" (sinds 1990) en een gespecialiseerde opleiding "juridisch vertalen in strafzaken" (sinds 2004), welke laatste de in 1994 opgerichte opleiding "juridisch vertalen" heeft vervangen;
 - o De Richtlijn 2010/64/EU van het Europees Parlement en de Raad van 20 oktober 2010 betreffende het recht op vertolking en vertaling in strafprocedures.

- Bij het vaststellen van criteria voor toekenning van deze door de Raad aangewezen aanvullende bekwaamheden uit te gaan van de door het Kwaliteitsinstituut Wbtv opgestelde documenten "Competentieprofielen specifieke bekwaamheden" en "Toewijzingscriteria specifieke bekwaamheden" (januari 2012).
- De zoekfuncties van het Rbtv uit te breiden met de mogelijkheid de resultaten te filteren op deze door de Raad aangewezen aanvullende bekwaamheden.

Datum:
26 maart 2012

Mr. H.C.A. de Groot
Voorzitter

Bijlage 1

KWALITEITSINSTITUUT BEËDIGDE TOLKEN EN VERTALERS – KBTV

TOEWIJZINGSCRITERIA SPECIFIEKE BEKWAAMHEDEN

Uitgaande van de competentieprofielen voor specifieke bekwaamheden zoals die geschetst zijn in de gelijknamige notitie kunnen de volgende criteria gelden voor het toewijzen van specifieke bekwaamheden aan registertolken c.q. registervertalers.

1. *Gerechtstolk (die ook ingezet kan worden als IND-tolk en politietolk)*

Aangetoond is dat een registertolk aan het competentieprofiel "*Gerechtstolk (die ook ingezet kan worden als IND-tolk en politietolk)*" voldoet indien hij/zij aan één van de volgende eisen beantwoordt:

- a) hij/zij is in het bezit van het diploma "Gerechtstolk in strafzaken" van de SIGV of van een vergelijkbaar binnen- of buitenlands diploma of getuigschrift voor de betrokken talencombinatie;
- b) hij/zij heeft een binnen- of buitenlandse juridische opleiding afgerond op tenminste HBO-niveau;
- c) hij/zij staft anderszins zijn/haar competentie op grond van een toetsing aan het competentieprofiel.

2. *Interceptietolk*

Aangetoond is dat een registertolk c.q. registervertaler aan het competentieprofiel "*Interceptietolk*" voldoet indien hij/zij aan alle drie de volgende eisen beantwoordt:

- a) hij/zij is met gunstig gevolg onderworpen aan een extra politiecreening boven de voor toelating tot het Register btw vereiste VOG;
- b) hij/zij heeft met goed gevolg deelgenomen aan een door de politie gegeven cursus c.q. training in het gebruik en toepassen van voor interceptie gebruikte software;
- c) hij/zij is in het bezit van het diploma "Gerechtstolk in strafzaken" of van het diploma "Juridisch vertalen in strafzaken" c.q. "Juridisch vertalen" van de SIGV dan wel van een vergelijkbaar binnen- of buitenlands diploma of getuigschrift voor de betrokken talencombinatie;
óf
staft anderszins zijn/haar competentie op grond van een toetsing aan het competentieprofiel.

3. *Vertaler in de strafrecht- en vreemdelingenketen*

Aangetoond is dat een registervertaler aan het competentieprofiel "*Vertaler in de strafrecht- en vreemdelingenketen*" voldoet indien hij/zij aan één van de volgende eisen voldoet :

- a) hij/zij is in het bezit van het diploma "Juridisch vertalen in strafzaken" c.q. "Juridisch Vertalen" van de SIGV of van een vergelijkbaar binnen- of buitenlands diploma of getuigschrift voor de betrokken vertaalrichting;
- b) hij/zij heeft een binnen- of buitenlandse juridische opleiding afgerond op tenminste HBO-niveau;
- c) hij/zij staft anderszins zijn/haar competentie op grond van een toetsing aan het competentieprofiel.

Bijlage 2

KWALITEITSINSTITUUT BEËDIGDE TOLKEN EN VERTALERS – KBTV

COMPETENTIEPROFIELEN SPECIFIEKE BEKWAAMHEDEN

Het Kwaliteitsinstituut heeft voorlopig gekozen, gezien de vermoedelijke vraag en behoefte ernaar van de kant van de verplichte opdrachtgevers, voor drie in het Register btw op te nemen specifieke bekwaamheden ex artikel 2 van de Wbtv, te weten 1) gerechtstolk (die ook ingezet kan worden als IND-tolk en politietolk), 2) interceptietolk en 3) vertaler in de strafrecht- en vreemdelingenketen.

Het stellen van extra eisen om in het Register met een specifieke bekwaamheid opgenomen te kunnen worden kan slechts verantwoord gebeuren op grond van een duidelijk omschreven competentieprofiel. De volgende stap is dan om te definiëren hoe men kan aantonen aan het betrokken competentieprofiel te voldoen (zie notitie *Toewijzingscriteria Specifieke Bekwaamheden*).

Op grond van literatuuronderzoek, ook uit het buitenland, en gesprekken met rechtstreeks betrokkenen (tolk- en vertaalcoördinator van rechtbank, politie, ervaren tolken en vertalers in de drie beoogde specialisaties) zijn de volgende competentieprofielen opgesteld.

Aangezien deze specialisaties in principe uitsluitend bedoeld zijn voor verplichte afnemers is er van uitgegaan dat het Nederlands steeds een van de twee talen is van de betrokken talencombinatie c.q. vertaalrichting.

1. Gerechtstolk (die ook ingezet kan worden als IND-tolk en politietolk)

Boven de algemene vaardigheden, kennis en attitude waarover iedere tolk dient te beschikken voldoet de gerechtstolk aan de volgende eisen:

- a) hij/zij beschikt over een zeer grondige kennis van het Nederlandse rechtssysteem, evenals van een goede kennis van het rechtssysteem van het land of gebied c.q. voor zover mogelijk van de rechtssystemen van de landen of gebieden waar de betrokken vreemde taal wordt gesproken;
- b) hij/zij is zeer goed bekend met de Nederlandse gerechtelijke procedures met name in strafzaken;
- c) hij/zij is goed bekend met de gerechtelijke procedures uit het land of gebied c.q. voor zover mogelijk de landen of gebieden waar de betrokken vreemde taal wordt gesproken;
- d) hij/zij beheerst de Nederlandse juridische terminologie evenals die van het land of gebied c.q. voor zover mogelijk van de landen of gebieden waar de betrokken vreemde taal wordt gesproken;
- e) hij/ zij beheerst alle facetten van het tolkwerk: 1) het simultaan vertalen (in de specifieke vorm van het fluistertolken) om de uitingen van rechter, Ov], advocaten (c.q. politieambtenaar c.q. IND-ambtenaar) e.d. uit het Nederlands in de (vreemde) taal van verdachte, arrestant, vluchteling e.d. te vertalen, 2) het consecutief tolken om de uitingen van verdachte, arrestant, vluchteling e.d. in het Nederlands te vertalen t.b.v. Nederlandse functionarissen en 3) het z.g. à vue vertalen (onvoorbereide mondelinge vertaling van een geschreven tekst);
- f) hij/zij geeft blijk van flexibiliteit teneinde een vlotte dienstverlening te waarborgen;
- g) hij/zij is betrouwbaar (verschijnt altijd als hij/zij een opdracht heeft aangenomen, zegt nooit af tenzij in noodgevallen);
- h) hij/zij heeft een professionele werkhouding (heeft geen persoonlijke contacten met verdachte, arrestant e.d., is integer, is altijd ruim op tijd aanwezig, draagt passende kleding e.d.).

2. Interceptietolk

Boven de algemene vaardigheden, kennis en attitude waarover iedere tolk en vertaler dient te beschikken voldoet de interceptietolk aan de volgende eisen:

- a) hij/zij voldoet aan extra veiligheidseisen (eigenlijk aan dezelfde eisen als de rechercheurs) gezien het feit dat hij/zij een spil vormt binnen het onderzoek;
- b) hij/zij heeft een bovengemiddelde affiniteit met computerprogramma's en typevaardigheid ("*met een digibeet valt niet te werken ook al is hij/zij een zeer goede tolk*");
- c) hij/zij heeft een goede kennis van de "straattaal" in de te intercepteren taal, wat o.m. veronderstelt dat de te intercepteren vreemde taal zijn/haar moedertaal is dan wel een taal die hij/zij beheerst op een vergelijkbaar niveau;
- d) hij/zij heeft een goede basiskennis van de strafvordering teneinde volwaardig mee te kunnen doen aan het interceptiegedeelte van het onderzoek;
- e) hij/zij geeft blijk van flexibiliteit teneinde een vlotte dienstverlening te waarborgen (met name gezien het feit dat het intercepteren een 24-uursbedrijf is);
- f) hij/zij is betrouwbaar (verschijnt altijd als hij/zij een opdracht heeft aangenomen, zegt nooit af tenzij in noodgevallen).

3. Vertaler in de strafrecht- en vreemdelingenketen

Boven de algemene vaardigheden, kennis en attitude waarover iedere vertaler dient te beschikken voldoet de vertaler in de strafrecht- en vreemdelingenketen aan de volgende eisen:

- a) hij/zij beschikt over een zeer grondige kennis van het Nederlandse rechtssysteem, evenals van het rechtssysteem van het land of gebied c.q. voor zover mogelijk van de rechtssystemen van de landen of gebieden waar de betrokken vreemde taal wordt gesproken;
- b) hij/zij is goed bekend met de Nederlandse gerechtelijke procedures met name in straf- en vreemdelingenzaken, evenals met de gerechtelijke procedures uit het land of gebied c.q. voor zover mogelijk de landen of gebieden waar de betrokken vreemde taal wordt gesproken;
- c) hij/zij beheerst de Nederlandse juridische terminologie evenals die van het land of gebied c.q. voor zover mogelijk van de landen of gebieden waar de betrokken vreemde taal wordt gesproken;
- d) hij/zij geeft blijk van flexibiliteit teneinde een vlotte dienstverlening te waarborgen;
- e) hij/zij is betrouwbaar (levert altijd conform afspraak en binnen de gestelde termijn).